

Kadernota

Integraal jeugdbeleid

Voorwoord

Voor u ligt de kadernota Integraal Jeugdbeleid. De vorige jeugdnota "*Niet afhaken, maar inhaken*", is in 2004 vastgesteld door de gemeenteraad van Borger-Odoorn en het jeugdbeleid is sindsdien sterk veranderd. Het is noodzakelijk om mee te kunnen groeien met de doelgroep die zelf constant in beweging is. Als regisseur moeten we blijven inspelen op ontwikkelingen die gaande zijn met en voor de jeugd van de gemeente Borger-Odoorn.

In deze nota leest u welke ambities de gemeente Borger-Odoorn de komende jaren hanteert voor haar jeugdbeleid en wordt richting gegeven aan het beleid voor de toekomst. Wat goed is, moet vooral ook goed blijven en wat voor verbetering vatbaar is zullen we aangrijpen om te verbeteren. Hierbij borduren we voort op het bestaande beleid én trekken we lering uit knelpunten die onze partners, maar ook de jeugd zelf en cijfers over de doelgroep ons aangeven.

Op het moment dat deze kadernota tot stand is gekomen hebben we als gemeente te maken met veranderende kaders. De economische situatie zorgt voor een druk op de financiële ruimte van gemeenten. Voor de komende jaren heeft de gemeente Borger-Odoorn een bezuinigingstaakstelling. Daarnaast wordt vanuit het rijk beleidsonderdelen overgeheveld naar de gemeente. Waarbij we als gemeente met minder middelen meer moeten gaan doen.

Onze partners, de jeugd en hun ouders hebben we niet alleen hard nodig bij de totstandkoming van het beleid, maar ook bij de uitvoering zijn zij onmisbaar. De gemeente in haar eentje kan immers geen succesvol jeugdbeleid voeren. We zullen daarom vanuit deze kadernota de uitvoering daar leggen waar hij thuishoort, soms bij onszelf, maar vaak ook bij onze partners, de jeugd en hun ouders. Ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid, maar met het bewustzijn dat er alleen samen winst te behalen is.

Frits Alberts
Wethouder Jeugd

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Uitgangspunten	6
Hoofdstuk 2 De vijf thema's van het jeugdbeleid	9
Hoofdstuk 3 Uitwerking van de vijf thema's	
3.1 Thema 1	10
3.2 Thema 2	13
3.3 Thema 3	16
3.4 Thema 4	19
3.5 Thema 5	22
Hoofdstuk 4 Communicatie met de jeugd	25
Conclusie	26

Inleiding

Het overgrote deel van de kinderen en jongeren heeft het prima naar zijn of haar zin in de gemeente Borger-Odoorn. Ook ouders zijn over het algemeen tevreden. Zij vinden de gemeente Borger-Odoorn een prettige plek om met hun gezin te wonen en hun kinderen op te voeden.

Dit is natuurlijk een hele positieve situatie, maar dat betekent niet dat er geen aandacht voor het jeugdbeleid is in onze gemeente. In tegendeel, jeugdbeleid staat voor de gemeente juist hoog op de agenda. De gemeente zal de komende jaren druk zijn met de voorbereiding en implementatie van allerlei landelijke beleidsmaatregelen, zoals de overdracht van jeugdzorg naar de gemeenten. Maar daarnaast zijn er ook tal van onderwerpen die belangrijk zijn voor de jeugd, waar de gemeente uit eigen beweging op wil inzetten.

In deze integrale kadernota jeugdbeleid laten wij, als gemeente Borger-Odoorn, zien hoe wij de komende jaren werken aan een veilige, uitdagende en gezonde leefomgeving voor kinderen, jongeren en hun ouders of verzorgers. In deze kadernota zijn de gemeentelijke ambities voor het jeugdbeleid geformuleerd. Daarnaast vinden wij het als regisseur van het lokale jeugdbeleid belangrijk dat de samenhang tussen lokale en regionale jeugdvoorzieningen wordt versterkt, zodat deze optimaal ten goede komt aan de jeugd van onze gemeente.

Betrokkenheid partners, jeugd en gemeenteraad

De ambities die in deze kadernota zijn opgenomen, hebben wij als gemeente niet alleen opgesteld en bepaald. Wij hebben in de maanden februari tot en met april 2011 onze partners (o.a. Politie, Bibliotheek, Peuterspeelzaalwerk, Onderwijs, GGD, Icare, Verslavingszorg etc.) voor verschillende bijeenkomsten uitgenodigd om met ons mee te denken en met ons in gesprek te gaan over de toekomst van onze jeugd. Onze partners, de jeugd en de gemeenteraad zijn met veel enthousiasme op deze uitnodiging ingegaan. De bijeenkomsten in het kader van het opstellen van deze nota verliepen in een open en positieve sfeer en zijn wat ons betreft dan ook de opmaat voor verdere samenwerking bij het uitvoeren van het jeugdbeleid in de gemeente Borger-Odoorn.

Daarnaast hebben de jongeren zelf ook informatie geleverd ten behoeve van deze kadernota. In verschillende bezoeken aan de jeugdsozen is met de jongeren gesproken over hun beleving van veiligheid, voorzieningen en communicatie met de gemeente.

De daaruit verwoorde ambities zijn op 24 maart 2011 met de gemeenteraad in een informatieve raadsbijeenkomst besproken. De input en discussies van deze bijeenkomsten hebben geleid tot de ambities in deze kadernota.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt een beschrijving gegeven van het jeugdbeleid en de keuze voor een kadernota. Wat zijn de uitgangspunten en financiële kaders. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 de keuze van de vijf thema's van het jeugdbeleid kort toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de vijf thema's uitgewerkt en de daarbij behorende ambities en trends beschreven. Hoofdstuk 4 behandelt de communicatie met de doelgroep en aan het einde volgt de conclusie.

Hoofdstuk 1

Uitgangspunten

De doelgroep: om wie gaat het nu?

Voor verschillende beleidsterreinen wordt de leeftijdscategorie van jeugd verschillend ingevuld. Vanuit de leerplicht gaat het om de jeugd van 5 tot 18 jaar. Vanuit jeugdgezondheidszorg gaat om jeugd van 0 tot 23 jaar en bij de wet WIJ (Wet Investeren in Jongeren) gaat het om jongeren tot 27 jaar.

Peildatum 1 januari 2011	Meisjes	Jongens	Totaal
0 tot 4 jaar	448	468	916
4 tot 13 jaar	1.337	1397	2.734
13 tot 18 jaar	788	871	1.659
18 tot 23 jaar	561	661	1.222
23 tot 27 jaar	396	430	826
Totaal aantal jongeren	3.530	3827	7.357
Inwoneraantal gemeente BO			25.941

Het aantal jongeren tot 27 jaar bedraagt 28,5% ten opzichte van het totale inwoneraantal in onze gemeente.

Missie

Het stimuleren dat kinderen, jongeren opgroeien tot evenwichtige, gezonde en zelfstandige jongvolwassenen die midden in het leven staan, goed zijn voorbereid op de toekomst en een optimale bijdrage kunnen leveren in de maatschappij.

Dit te bereiken door middel van een samenhangend pakket aan maatregelen en voorzieningen op het integrale terrein van jeugdbeleid.

Eerste verantwoordelijkheid van de opvoeding ligt bij de ouders!

Ouders zijn eerstverantwoordelijk voor de ontwikkeling van hun kind. Een kind heeft recht op een goede ondersteuning bij zijn ontwikkeling tot volwassenheid, probleemloos of niet. Voor de toekomst is het van belang dat kinderen gezond blijven, zich in alle opzichten goed kunnen ontwikkelen en actief betrokken worden bij de samenleving, in sociaal, economisch en politiek opzicht. Ouders hebben hierbij een primaire taak. Zij worden geacht goed ouderschap te tonen, zodat hun kinderen zich tot goede burgers van de samenleving kunnen ontwikkelen. Ouders en kinderen dragen daarbij een eigen verantwoordelijkheid. Naarmate kinderen ouder worden, kan en mag ook de overheid hen sterker aanspreken op deze eigen verantwoordelijkheid. Zo hebben kinderen/jongeren naast rechten ook plichten in hun ontwikkeling naar volwassenheid".

Visie op integraal jeugdbeleid

Ons jeugdbeleid is gericht op alle kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 27 jaar, zonder bepaalde groepen uit te sluiten. Met het jeugdbeleid wil de gemeente Borger-Odoorn bereiken dat kinderen en jongeren in een prettige en veilige omgeving kunnen opgroeien en de kans krijgen hun talenten optimaal te ontwikkelen. Samen met de organisaties en professionals die met en voor de jeugd werken (onze partners), wil de gemeente een goed en gezond opgroei-klimaat bieden waarin

aandacht is voor sport- en beweegmogelijkheden, sociale contacten tussen de jeugdigen onderling en tussen jeugd en volwassenen. Als zij ondanks alles toch in de problemen dreigen te komen, moeten kinderen en jongeren kunnen rekenen op vlotte en goede hulp of ondersteuning. Dit alles om ervoor te zorgen dat zij zich ontwikkelen tot sociale, weerbare, gezonde en betrokken burgers.

Sinds de vorige jeugdnota uit 2004 is er veel veranderd op het gebied van het jeugdbeleid. De invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, het Centrum voor Jeugd & Gezin zijn hier twee voorbeelden van. Daarnaast wordt in de komende jaren de Jeugdzorg van de provincie overgeheveld naar de gemeenten. Los van deze nieuwe gemeentelijke taken is de samenleving eveneens veranderd, bijvoorbeeld het toenemend aantal tweeverdieners. De jongeren zelf zijn ook in beweging. Bijvoorbeeld door sociale media communiceren jongeren sneller met elkaar in vergelijking met 2004.

Jaarlijks een uitvoeringsprogramma

Dit alles zorgt ervoor dat jeugdbeleid gezien moet worden als een dynamisch proces. Om een nota jeugdbeleid voor de komende vier jaar te schrijven, zal niet realistisch zijn om de toekomstige ontwikkelingen het hoofd te bieden. Daarom is gekozen voor een kadernota, waarin de ambities voor de komende jaren zijn geformuleerd. Toekomstige ontwikkelingen worden getoetst aan deze ambities. Deze kadernota dient als kapstok, waarbij jaarlijks een uitvoeringsprogramma wordt geschreven. Ieder jaar zal een bijeenkomst worden georganiseerd voor onze partners om de nieuwste ontwikkelingen en trends te bespreken. Het nieuwe uitvoeringsplan zal worden getoetst aan de ambities die in deze kadernota zijn geformuleerd.

Het jeugdbeleid wordt in de gemeente Borger-Odoorn dus breed opgevat: van onderwijs tot werk, van opvoedondersteuning tot veiligheid en van jeugdgezondheidszorg tot ontspanning en vrije tijd. De gemeente en haar partners streven ernaar om bij de invulling van het jeugdbeleid op al deze deelterreinen het kind als vertrekpunt te nemen. Acties vanuit verschillende instellingen moeten goed op elkaar worden afgestemd om te voorkómen dat kinderen tussen wal en schip raken. Dit maakt een integrale benadering van ieder deelterrein noodzakelijk, waarbij aansluiting en afstemming van de werkwijze van de verschillende opvoeders waar kinderen mee te maken hebben, essentieel is. Hiervoor is een sterke regie vanuit de gemeente nodig. Tegelijkertijd is de gemeente Borger-Odoorn een kleine gemeente met beperkte sturingsmogelijkheden en financiële middelen. Daarom kiest de gemeente voor de benadering: lokaal wat moet en regionaal wat kan. Op de onderwerpen waarvoor specifieke expertise nodig is of voor onderwerpen die de gemeentelijke schaal en verantwoordelijkheid overstijgen, zullen wij de krachten bundelen met onze buurgemeenten. De behoeften van de Borger-Odoornse jeugd dienen daarbij uiteraard steeds als vertrekpunt.

Wetgeving

Wetgeving bepaalt mede de kaders van het jeugdbeleid. Hieronder volgt een kort overzicht van wetgeving waarbinnen het gemeentelijk jeugdbeleid zich afspeelt:

- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet Kinderopvang;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet Collectieve preventie en volksgezondheid;
- de Leerplichtwet en de Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Wet (RMC);
- de Wet Werk en Bijstand;
- Wet op het primair en voortgezet onderwijs.

Financiële kaders

Het jeugdbeleid kent vele beleidsterreinen en soms is het lastig om de grenzen daarvan aan te geven. Financieel gezien is het eveneens lastig om per beleidsonderwerp exact de grens aan te geven, omdat veel beleidsonderwerpen met elkaar verbonden zijn. Desondanks kan er financieel een kader worden aangebracht rondom het jeugdbeleid. Voor jeugdbeleid hebben wij als gemeente voor een groot gedeelte te maken met incidentele en/of impuls gelden. Daarnaast moet de gemeente op taken bezuinigen om de lagere inkomsten vanuit de rijksoverheid op te kunnen vangen. Dit betekent dat er niet of nauwelijks financiële ruimte is voor nieuw beleid. Dit heeft grote consequenties als de incidentele regelingen zijn afgerond. Daarom is gekozen voor een jaarlijks uitvoeringsplan. Daarin kunnen we niet alleen op de dynamiek van trends en nieuwe beleidsontwikkelingen inspelen, maar eveneens de financiële mogelijkheden aangeven.

Samenhang, samenwerking en afstemming is niet alleen een kwestie van geld maar vraagt om het creatief omgaan met beschikbare mogelijkheden. We blijven ons inzetten om in de komende jaren de financiële ruimte die we hebben zo optimaal mogelijk te benutten en daarin alle partijen te prikkelen.

Omdat er nog onduidelijkheid bestaat over de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van beleid en financiën, wil niet zeggen dat we een afwachtende houding moeten aannemen. Deze situatie versterkt het bewustzijn om nu al de verschillende beleidsonderwerpen efficiënt met elkaar te verbinden. Op de beleidsterreinen van het jeugdbeleid is in het afgelopen jaar al een eerste slag gemaakt, maar daar valt zeker nog winst te behalen.

Hoofdstuk 2

De vijf thema's van het jeugdbeleid

Het jeugdbeleid kent vele beleidsterreinen: onder ander alcoholbeleid, peuterspeelzaalwerk, gezond gewicht, verwijzindex, jonge mantelzorgers, maatschappelijke stages, hangplekken, voortijdig schoolverlaters enzovoort. Uit een interne inventarisatie hebben we onder jeugdbeleid te maken met ongeveer 60 beleidsterreinen. Om toch enig overzicht te behouden hanteert de VNG vijf thema's voor een integraal jeugdbeleid. Onder deze thema's vallen de verschillende beleidsterreinen van het jeugdbeleid, waarbij sommigen onder één of meerdere thema's vallen.

De vijf thema's van het jeugdbeleid:

1. Educatie, opvang en werk

Hieronder vallen de o.a. de beleidsterreinen kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijsachterstandenbeleid, onderwijs, leerplicht en voortijdig schoolverlaters.

2. Ontwikkelen, opvoeden en beschermen

Hieronder vallen o.a. de beleidsterreinen voor- en vroegschoolse educatie, Centrum voor Jeugd & Gezin, buurtnetwerken, passend onderwijs.

3. Gezondheid van de jeugd

Hieronder vallen o.a. de beleidsterreinen jeugdgezondheidszorg, jongeren op gezond gewicht, speelruimte, alcohol.

4. Vrijtijdsbesteding

Hieronder vallen o.a. de beleidsterreinen sport, cultuur, combinatiefunctionaris, jeugdsoos, maatschappelijke stages, jeugdparticipatie, hangplek.

5. Veiligheid

Hieronder vallen o.a. de beleidsterreinen overlast, alcohol, leerplicht, jeugdagent, veiligheidsplan, weerbaarheidstraining, Jongeren opvangteam.

In hoofdstuk 3 worden de vijf thema's verder uitgewerkt en de daarbij geformuleerde ambities en trends/ontwikkelingen.

Hoofdstuk 3

Uitwerking van de vijf thema's

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de vijf thema's, uit het vorig hoofdstuk, uitgewerkt en daarbij wordt per thema aangegeven wat de belangrijkste beleidsontwikkelingen zijn. Daarnaast zijn de ambities geformuleerd die in de verschillende bijeenkomsten met de partners, jongeren zelf en de gemeenteraad zijn opgesteld. Verder zijn in dezelfde bijeenkomsten de trends aangegeven, deze worden aan het eind van ieder thema beschreven. Afsluitend wordt per thema een financieel overzicht van de beleidsterreinen gegeven.

3.1 Thema 1: Educatie, opvang en werk

De ontwikkeling van baby tot volwassene vindt niet alleen binnen het gezin plaats. Opgroeien betekent je talenten ontwikkelen. Hiervoor hebben we een doorgaande leerlijn: voor- en tijdens de schoolloopbaan gaan kinderen naar de peuterspeelzaal en/of de kinderopvang. Na het basisonderwijs volgt het voortgezet onderwijs en daarna volgen jongeren (doorgaans) een opleiding of studie op het MBO, het HBO of op de universiteit. Waarna ze hun arbeidscarrière starten.

Doorgaande leerlijn

De doorgaande leerlijn gaat uit van "schakels" in een "keten" die elkaar opvolgen in de ontwikkeling van een kind. Voor het gemeentelijk beleid zijn de volgende ketens van belang: Consultatiebureau, de kinderopvang, de peuterspeelzalen, de basisscholen en het voortgezet onderwijs in de gemeente Borger-Odoorn (maar ook het voortgezet onderwijs en middelbaar onderwijs in de buurgemeenten).

In alle fasen van de ontwikkeling wordt actief bijgehouden welke vorderingen worden gemaakt op het gebied van de motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind. Maar als een kind van de ene schakel naar de andere schakel gaat is het van belang dat deze kennis niet blijft liggen, maar wordt meegenomen naar de volgende schakel. Behalve tussen schakels bestaat ook binnen de schakels van de keten een zorgstructuur, in de vorm van zorgadviesteams en buurtnetwerken. Als in de ontwikkeling van leerlingen zich problemen voordoen, bijvoorbeeld in hun emotionele ontwikkeling of als er school- of gezinsproblematiek wordt geconstateerd, is het zaak snel en duidelijk af te spreken wie de hulp aan de jongeren gaat verlenen. In de zorgadviesteams en/of buurtnetwerken komen verschillende disciplines uit de hulpverlening bij elkaar om signalen met elkaar te delen en duidelijke afspraken te maken over wie de zorg coördineert en/of gaat verlenen.

Wet OKE / Kindcentra

Het doel van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) is om de taalontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren en de kwaliteitseisen van de peuterspeelzalen en kinderopvang te verbeteren. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is een belangrijk middel om kinderen zo goed mogelijk voor te bereiden op een succesvolle loopbaan in het onderwijs en de maatschappij. VVE werkt aan een doorgaande educatieve lijn van kindcentra (peuterspeelzaal of kinderopvang) tot en met de eerste twee jaren in het basisonderwijs. Op dit moment onderzoekt de gemeente Borger-Odoorn naar de mogelijkheden van een kindcentra, waarbij een koppeling wordt gemaakt met het peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en het onderwijs.

Brede School

Een belangrijke ontwikkeling in het onderwijs is de komst van de Brede School. Een Brede School vormt een knooppunt van voorzieningen voor kinderen (en ouders) in het dorp(en). In de gemeente Borger-Odoorn is uitgegaan van de visie dat een Brede School meer is dan een fysieke eenheid. Het moet beschouwd worden als een netwerk waarin instellingen samenwerken om ontwikkelingskansen voor kinderen te vergroten. De opzet binnen het Brede School netwerk is toegankelijke

voorzieningen voor alle kinderen binnen de gemeente. Kernvoorzieningen in de Brede School zijn het basisonderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, jeugdzorg en de bibliotheek. Het doel is om een doorlopend aanbod van opvang-, onderwijs-, overblijf-, welzijns-, sport- en culturele activiteiten aan te bieden.

Uitval voorkomen

Op het vlak van onderwijs is de belangrijkste taak van de gemeente het voorkomen en tegen gaan dat leerlingen in het basis-, voortgezet- en middelbaar onderwijs uitvallen. Onderwijs vormt het middel om talent te ontwikkelen en een goede economische en sociale startpositie te verwerven. Verzuim en voortijdige schoolverlaten staan een goede voorbereiding op de toekomst in de weg. Een combinatie van preventie en handhaving houdt leerlingen letterlijk bij de les.

De gemeente Borger-Odoorn kent de situatie dat de meeste leerlingen het voortgezet- en middelbaar onderwijs in de gemeenten Emmen en Stadskanaal volgen. Voor de uitvoering van de leerplicht maakt de gemeente Borger-Odoorn gebruik van twee leerplichtambtenaren. Eén leerplichtambtenaar in Stadskanaal en de andere in Emmen. De leerplichtambtenaren spelen namens de gemeente Borger-Odoorn een rol in het terugdringen en voorkomen van verzuim en vroegtijdig schoolverlaten van scholieren uit onze gemeente. Vaak gaat achter een melding van verzuim de nodige problematiek schuil: gezinsproblematiek, psychosociale problematiek of pestgedrag. Dat vraagt veel van de leerplichtambtenaren en de netwerken waar deze in participeren.

Kwalificatieplicht

Te veel jongeren ondervinden problemen in hun leerloopbaan, waardoor ze te vroeg stoppen met hun opleiding en geen startkwalificatie halen. Het halen van een startkwalificatie geeft een beter perspectief op de arbeidsmarkt en een eigen plek in de samenleving. Dit is goed voor de jongere zelf, goed voor de maatschappij en goed voor de economie.

De kwalificatieplicht houdt in dat leerlingen onder de 18 jaar die geen diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger) hebben, deze zogenoemde startkwalificatieplicht alsnog moeten halen.

De Regionale Meld en Coördinatiefunctie (RMC-functie) is een wettelijk geregelde functie. De gemeente Emmen is binnen Zuidoost Drenthe aangewezen als centrumgemeente. De kerntaak van RMC is om voortijdig schoolverlaters van 18 tot 23 jaar in beeld te brengen en deze op vrijwillige basis terug te begeleiden naar een opleiding of leerwerkplek.

Tot 18 jaar zijn jongeren leerplichtig. Niet iedere jongere sluit zijn onderwijsperiode af met een diploma. Deze groep wordt voortijdig schoolverlaters genoemd. Jongeren tot 23 jaar worden via het RMC ofwel teruggeleid naar onderwijs ofwel doorgeleid naar de arbeidsmarkt.

Op dit moment verkeert Nederland in zwaar weer. Hier krijgen vooral jongeren mee te maken.

Jongeren komen nieuw op de arbeidsmarkt met weinig vacatures, hebben minder werkervaring en vaak tijdelijke contracten. Daarom komen zij vaak als eerste aan bod voor ontslag of slagen er niet in een baan te vinden.

Motie gemeenteraad

Bij de vaststelling van het leerplichtverslag 2008-2009 in de gemeenteraad, heeft de raad een motie aangenomen om de doelstelling van voortijdig schoolverlaters aan te scherpen.

Aan het werk

De regering wil niet dat jongeren zonder diploma of zonder werkervaring thuis zitten. Met de wet WIJ probeert de regering zoveel mogelijk jongeren aan een goede opleiding en een goede baan te helpen. Deze wet moet ervoor zorgen dat alle jongeren tot 27 jaar een opleiding volgen of werken. De gemeente heeft de taak om uitvoering te geven aan deze wet. Voor de toeleiding naar werk of opleiding werken de klantmanagers van de gemeente nauw samen met het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) en het RMC in Emmen. Wanneer er zorgvragen of gezinsproblemen spelen wordt samengewerkt met het welzijnswerk en hulpverlenende instanties.

Ambities

Thema 1: Educatie, opvang en werk

Ambitie 1

Alle jongeren verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (Mbo niveau 2).

Ambitie 2

Bij educatie en opvang gaat het om laagdrempelige, kwalitatieve instellingen met een doorgaande leerlijn van 0 – 27 jaar.

Ambitie 3

Educatie, opvang en werk is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van instellingen, ouders en de jongere zelf.

Ambitie 4

Jongeren zonder een startkwalificatie worden toegeleid naar werk of dagbesteding.

Trends en ontwikkelingen thema 1: Educatie, opvang en werk

- Krimp;
- Kindcentra (combinaties kinderopvang, peuterspeelzaal en onderwijs);
- Passend onderwijs en de druk op meer zorg in scholen;
- Continuïteit (het loslaten van de huidige schooltijden);
- Groeiend aantal tweeverdieners;
- De Wet Werken Naar Vermogen (WWNV);
- Werkgelegenheid voor startende werknemers.

Financiën

Educatie, opvang en werk				
	Product 2012	Budget 2011	Incident. / Struct.	Opmerking
Leerplicht	123	30.000	Struct.	Uitvoering door de gemeenten Emmen en Stadskanaal.
Peuterspeelzaalwerk	141	165.500	Struct.	Subsidie SPBO
Brede School	125	120.000	Incident.	Voor de kernen Borger en Valthermond (voor twee jaar)
Wet OKE/VVE	126	125.269	Incident.	Versterking van de het peuterspeelzaalwerk (voor twee jaar)
Vanzelf-sprekend	126	28.248	Incident.	Voor twee jaar, vanuit de Lokaal Educatieve Agenda. (voor twee jaar)

3.2 Thema 2: Ontwikkelen, opvoeden en beschermen

Er zijn veel onderzoeken gedaan naar de opvoeding van kinderen in Nederland. Het beeld dat hieruit naar voren komt is positief: de Nederlandse opvoeding loopt in het algemeen goed. Maar in een aantal gevallen bestaat een verhoogde kans op ernstig tot zeer ernstige problemen. Ook in de gemeente Borger-Odoorn zijn er gezinnen waarbij dat risico bestaat. Maar de algemene opinie van jongeren over hun opvoeding is positief.

Hoe een kind of jongere opgroeit, is voor een zeer belangrijk deel afhankelijk van de opvoeding die het ontvangt. Een goede thuissituatie met goed toegeruste ouders is de belangrijkste voorwaarde voor een goede ontwikkeling. De opvoeding wordt thuis gedaan, maar tegelijkertijd is de sociaal maatschappelijke omgeving van belang. Daarin heeft de gemeente een belangrijke taak. Alle ouders en kinderen in de gemeente Borger-Odoorn kunnen op actieve ondersteuning rekenen.

CJG

Een ontwikkeling die in het bijzonder onze aandacht vraagt is het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In 2011 moeten alle gemeenten beschikken over een CJG: een herkenbaar en laagdrempelig inlooppunt waar (aanstaande) ouders, kinderen, jongeren en professionals met al hun vragen over opgroeien en opvoeden terecht kunnen. Het CJG van de gemeente Borger-Odoorn is een netwerk van zorgpartner voor de bewoners van de gehele gemeente. Daarnaast is in de MFA Noorderbreedte in Nieuw-Buinen een fysieke CJG gevestigd. Het Centrum voor Jeugd en Gezin richt zich in eerste instantie op preventie: het voorkomen van problemen tijdens het opgroeien.

Binnen het CJG werken verschillende hulpverleningsinstanties (zoals de GGD, Bureau Jeugdzorg, maatschappelijk werk e.d.) samen om tot een sluitende aanpak in de jeugdketen te komen. Daartoe zijn onder andere afspraken gemaakt over de coördinatie van zorg: wie is verantwoordelijk voor de totale hulpverlening aan het kind en/of het gezin en zorgt tevens voor de afstemming tussen de overige betrokken hulpverleners.

Ook het onderwijs en andere bij jeugd betrokken partijen zijn aangesloten op het Centrum voor Jeugd en Gezin. Op die manier is een voorziening gecreëerd waar alle relevante informatie bij elkaar komt en gedeeld kan worden.

Opvoedingsondersteuning

Opvoeden is voor de meeste ouders leuk en iets wat hen goed afgaat. Als ouders toch tegen vragen aanlopen waar ze het antwoord niet meteen op hebben, is het handig in contact te komen met andere ouders of het advies te kunnen vragen aan een professional. Hier moeten alle ouders in de gemeente Borger-Odoorn op kunnen rekenen: van ouders die de opvoeding goed afgaat tot de ouders waar de problemen in het gezin zich opstapelen.

Multi-problematiek binnen gezinnen komt ook in de gemeente Borger-Odoorn voor. In het gezondheidsbeleid van de gemeente zetten we in op de gecoördineerde aanpak van complexe en meervoudige problematiek. In de afgelopen jaren hebben we die gezinnen ondersteund, bijvoorbeeld door de inzet achter de voordeur. Dit biedt de ouders de structuur om zelf weer de regie in handen te nemen.

Wij richten ons in preventieve zin ook op alle ouders die bij de opvoeding geen problemen ondervinden. Ook deze doelgroep heeft behoefte aan advies en/of informatie, bijvoorbeeld in het CJG.

Gecoördineerde aanpak

In de doorgaande lijn wordt een gecoördineerde aanpak meer en meer belangrijk. Om te voorkomen dat instanties langs elkaar heen werken of dat informatie blijft liggen bij één partij, is de afgelopen

jaren ingezet op de ontwikkeling van een Verwijsindex en een Elektronisch Kinddossier. Deze digitale toepassingen zijn bedoeld voor respectievelijk de zorgcoördinatie en het delen van informatie in de zorgketen.

Verwijsindex

In de hulpverlening aan jeugd worden instanties regelmatig geconfronteerd met twee problemen. Ten eerste komt het regelmatig voor dat instanties niet van elkaar weten dat ze betrokken zijn bij de begeleiding van een kind. Ten tweede is het zo dat er verschillende instanties signalen ontvangen over hetzelfde kind. Terwijl er aanwijzingen zijn dat het niet goed gaat met een kind, is er onduidelijkheid wat welke instantie gaat doen.

Om aan zulke problemen het hoofd te bieden is de Verwijsindex ingevoerd. Dit heeft tot doel signalen tussen organisaties samen te brengen. Zodra er zorgen zijn over een kind, wordt een signaal "afgegeven". Geeft een andere instantie ook een signaal af, dan treedt de zorgcoördinator op, waarna in gezamenlijkheid wordt bepaald welke partij wat gaat doen. Het systeem wijst toe wie de zorgcoördinator wordt, die de partijen bij elkaar brengt. Het gebruik van het Verwijsindex leidt tot voordelen op het vlak van vroegsignalering, samenwerking en zorgcoördinatie.

Elektronisch Kinddossier

Het Elektronisch Kinddossier (EKD) bevat inhoudelijke informatie over kinderen, gezinssituatie en de omgeving. De voordelen van het EKD zitten in het informatie delen. De verschillende organisaties en instanties in de zorgketen verhogen het inzicht in de gezondheidssituatie en –risico's van kinderen wanneer zijn dossierkennis met elkaar delen.

Overdracht Jeugdzorg naar de gemeente

De provincie gaat haar jeugdzorgtaken overdragen aan de gemeenten. Het CJG wordt daarbij als spilvoorziening op lokaal niveau gezien. Het uiteindelijke doel is dat jeugdigen en hun ouders, dicht bij huis respectievelijk in de eigen sociale omgeving zo snel en effectief als mogelijk geholpen worden. Gemeenten brengen hulp dicht bij jeugdigen en hun ouders, waardoor drempels worden weggenomen. De verwachting is dat het sneller inschakelen van hulp op termijn het beroep op zwaardere vormen van jeugdzorg zal verkleinen. Samenwerking tussen jeugd-/onderwijs-/welzijn- en veiligheidsvoorzieningen moet bijdragen aan een sluitende aanpak.

Ambities

Thema 2: Ontwikkelen, opvoeden en beschermen

Ambitie 5

Jongeren groeien op in een sociaal, veilige omgeving.

Ambitie 6

Ouders, kinderen en jongeren worden ondersteund door een goed, in een keten, samenwerkend netwerk van instanties/voorzieningen.

Ambitie 7

Instanties weten van elkaar wat ze doen en kunnen elkaar aanspreken op hun verantwoordelijkheden.

Ambitie 8

Bij de integrale samenwerking speelt het CJG een centrale rol, waarbij de gemeente procesmatig verantwoordelijk is en het CJG inhoudelijk.

Trends en ontwikkelingen thema 2: Ontwikkelen, opvoeden en beschermen

- Overdracht van de Jeugdzorg naar de gemeente;
- Toename van het aantal zorgboerderijen;
- Overbescherming door ouders;
- Toename verslavingen (alcohol-, drugs-, gok- en computerverslaving);
- Wajong naar de gemeente in het kader van Wet Werken Naar Vermogen (WWNV)

Financiën

Ontwikkelen, opvoeden en beschermen				
	Product 2012	Budget 2011	Incident. / Struct.	Opmerking
CJG	138	41.800	Incident.	Uitvoering ligt bij Andes (voor één jaar)
Consultatie- bureau	143	219.045	Struct.	Onderdeel van het GGD-budget
Verwijsindex	138	6.500	Struct.	Onderdeel van O&O

3.3 Thema 3: Gezondheid van de jeugd

Jongeren in onze gemeente ervaren hun eigen gezondheid meestal als goed tot uitstekend. Gezondheid is een belangrijke voorwaarde voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen. Met het aannemen van een gezonde leefstijl kan de jeugd voor een deel zijn eigen gezondheid bepalen.

De Jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg is onderdeel van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV). Voor een landelijke eenduidigheid heeft het rijk regels vastgesteld, waaraan het uitvoeringsprogramma, het basistakenpakket, ten minste moet voldoen. Taken op dit terrein zijn:

- geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- vroegtijdige opsporing en preventie van een aantal specifieke stoornissen.
- verwerven van inzicht in de ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren (signalering);
- ramen van de behoefte aan zorg;
- formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij de gemeente. Binnen het basistakenpakket heeft de gemeente beleidsmatige ruimte om aanvullende inzet te laten plegen op de genoemde aandachtsgebieden. Dit is het zogeheten 'lokaal maatwerk', zoals opvoedingsondersteuning.

Integrale JGZ

De Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen wordt in Drenthe uitgevoerd door twee uitvoeringsorganisaties: de GGD (4-18 jaar) en Icare (0-4 jaar, de consultatiebureaus). De belangrijkste uitdagingen waar de 12 gemeenten en de organisaties de komende jaren voor staan zijn:

1. het realiseren van een integrale JGZ 0-19 jaar: opheffen van de 'knip' bij 4 jaar, een doorgaande lijn, één samenhangend productenaanbod, het omschrijven en invullen van alle voorwaarden die nodig zijn om dit te bereiken;
2. de positionering van de integrale JGZ 0-19 jaar binnen het veld van het integrale jeugdbeleid (ontwikkeling Centra Jeugd en Gezin).

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het preventief jeugdbeleid is gebaseerd op een aantal wetten: de Welzijnswet, de WCPV, onderwijswetgeving voor Voor- en vroegschoolse educatie (VVE), de Leerplichtwet en de Wet op de Jeugdzorg.

De Wet op de Jeugdzorg legt de regie voor de geïndiceerde zorg, vooralsnog, bij de provincies en voor de niet-geïndiceerde, de 'voorliggende' of preventieve zorg, bij de gemeenten. Met de overdracht van de jeugdzorg naar de gemeenten zal dit gaan veranderen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het voorkomen van ernstige problemen bij de jeugd waartoe onder meer de eerste opvang van jeugdigen en hun ouders met vragen en problemen behoort. De gemeentelijke taken zijn nader bepaald in een convenant dat de rijksoverheid, de provincies en de gemeenten hebben gesloten. De gemeentelijke taken zijn: advies en informatie, signaleren van problemen, toeleiden tot het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg.

De inhoud van het convenant en de taken hebben mede als input gediend voor het ontwerp en de invulling van de Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning, welke op 1 januari 2007 in werking is getreden. De Wmo bestaat uit meerdere prestatievelden: prestatieveld 2 heeft betrekking op jeugd. Hierin gaat het over 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'. Prestatieveld 3 geeft aan dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor informatie, advies en cliëntondersteuning.

Gezond gewicht

In Drenthe ligt het percentage van kinderen met overgewicht hoger dan in de rest van Nederland. Overgewicht is een groeiend probleem en als gemeente Borger-Odoorn zijn er verschillende impulsen om het overgewicht tegen te gaan en de jongeren op een gezond gewicht te brengen en/of te houden. Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) en Valthermond Gezond (Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)) zijn onderdelen van de Gezonde Leefstijl.

Combinatiefunctionaris

Sinds het begin van 2011 zijn drie combinatiefunctionarissen sport actief in onze gemeente. Daarnaast is er een combinatiefunctionaris cultuur aangesteld en in 2012 wordt dit uitgebreid met een vierde combinatiefunctionaris sport. De combinatiefunctionarissen maken een verbinding tussen de het onderwijs, sport en cultuur. Waarbij de functionarissen het onderwijs, de sport en de cultuur versterken. Hierbij gaat het om een kwalitatieve verbetering van het bewegingsonderwijs in de scholen, naschoolse bewegingsactiviteiten en een versterking van het verenigingsleven.

Speelruimte en speeltuinen

Het is belangrijk om in de openbare ruimte kwalitatief goede, voldoende en goed gelegen mogelijkheden te bieden voor de jeugd waar zij kunnen spelen, sporten of bewegen. Belangrijk is dat de voorzieningen die wij voor de jeugd realiseren aansluiten op hun behoeften. Hiervoor is het nodig dat wij de jeugd betrekken bij de speelvoorzieningen. Bovendien willen wij een goede ligging van de voorzieningen in de dorpen.

Een belangrijke voorwaarde voor kinderen om te bewegen is een uitdagende omgeving. Een andere voorwaarde is dat de omgeving accepteert dat jongeren behoefte hebben om in hun eigen omgeving te kunnen spelen. Dat jongeren niet verdreven worden naar de randen van de dorpen maar kunnen spelen in hun eigen buurt.

Alcohol

De gemeente Borger-Odoorn wil dat alcoholgebruik onder jongeren onder de 16 jaar afneemt. Jongeren drinken tegenwoordig te jong, te vaak en te veel. Het gebruik van alcohol op jeugdige leeftijd (onder de 16 jaar) kan veel (gezondheids)schade met zich meebrengen: de hersenen ontwikkelen zich minder, de botontwikkeling wordt geremd, school-, studie- en werkprestaties worden slechter, de kans op onveilig rijden neemt toe, er is vaker sprake van ongelukken en agressie, een black-out komt vaak voor (kan leiden tot blijvende schade aan de hersenen), er is een kans op alcoholvergiftiging en de kans op alcoholgerelateerde problemen op latere leeftijd neemt toe (Trimbos-instituut en NIGZ, december 2006). Alcoholschade leidt tot ongelukken, vandalisme, huiselijk geweld, overmatig gebruik en/of verslavingsproblemen.

Doelstellingen van de gemeente is om in VDG-verband:

- Het gebruik van alcohol bij jongeren in Drenthe onder de 16 jaar is in 2016 teruggebracht naar het niveau van 1992.
 - o In 1992 had 33% van de twaalfjarige meisjes ooit alcohol gedronken (48% in 2007);
 - o Bij de jongens gaf in 1992 minder dan de helft aan al eens alcohol te hebben gedronken (63% in 2007).
- Het percentage jongeren in Drenthe in de leeftijd van 16 tot 24 jaar dat als zware drinker kan worden aangemerkt is in 2016 teruggebracht.
 - o 14% van de jonge vrouwen (2007) naar 10% (2016)
 - o 38% van de jonge mannen (2007) naar 25% (2016)

Ambities

Thema 3: Gezondheid van de jeugd

Ambitie 9

Bevorderen van gezond gedrag door voorlichting en preventie.

Trends en ontwikkelingen thema 3: Gezondheid van de jeugd

- Toenemend overgewicht;
- Toenemende Armoede;
- Groeiend aantal Tweeverdieners;
- Ontoereikende basiskennis van ouders over gezondheid;
- Het afschuiven van eigen verantwoordelijkheid.

Financiën

Gezondheid van de jeugd				
	Product 2012	Budget 2011	Incident. / Struct.	Opmerking
Jeugdgezondheidszorg	143	575.719	Struct.	GGD en Icare
Gezond gewicht	143	6.000	Incident.	Overgewicht (voor één jaar)
Alcohol	138	32.000	Incident.	In VDG – verband (voor 1 jaar)
NASB	127	62.500	Incident.	Project (voor vier jaar)
Speelruimte en speeltuinen	140	86.598	Struct.	Minimale variant.

3.4 Thema 4: Vrijtijdsbesteding

“Door afleiding tot rust komen”, is de uitleg die Van Dale geeft aan ontspannen. Die afleiding kan voor iedere jongere verschillend zijn. Ze kunnen zich rustig en actief ontspannen. Kinderen hebben andere behoeften dan jongeren. Thema 4 gaat over de afleiding die er is voor jongeren in onze gemeente. Dit onderwerp heeft nauwe samenhang met de leefbaarheid in de verschillende kernen. Voor een plattelandsgemeente zijn er in de gemeente Borger-Odoorn veel goede voorzieningen waar de jeugd gebruik van kan maken: zoals speeltuinen, kerken, jeugdsozen, muziekonderwijs, bibliotheken, zwembaden, hangplekken en sportaccommodaties. Waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor verenigingen.

Sporten en bewegen

Sporten en bewegen leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen. De voordelen van voldoende sporten en bewegen zijn groot. Sporten is een succesvol middel om preventief in te zetten bij zaken als gezondheid, veiligheid maar ook persoonlijke ontwikkeling.

Om de kracht van sport optimaal te benutten is het belangrijk om kinderen te prikkelen om vroeg te beginnen met sporten en waar mogelijk een relatie te leggen tussen sport en andere aangrenzende beleidsdoelen. Tenslotte willen we in de openbare ruimte voldoende mogelijkheden bieden om te kunnen spelen, sporten en bewegen, passend bij de behoefte van de jeugd die verschillend is per leeftijd. Veel kinderen en jongeren in onze gemeente zijn lid van een sportvereniging. Dat niveau willen we in de komende jaren vasthouden.

Daarnaast willen we een verbinding leggen tussen sportvoorzieningen en andere maatschappelijke voorzieningen, om samenhang te creëren en een doorlopend aanbod in de dagindeling aan kinderen te kunnen bieden. Het meest treffend voorbeeld hiervan is de Brede School, waarbij in de ontwikkeling onderwijs, sport en cultuur op elkaar afgestemd worden. Het gaat hierbij niet alleen om een fysieke bundeling van voorzieningen, maar om een netwerk van voorzieningen waarin activiteiten op elkaar afgestemd worden.

Naast activiteiten onder de schooltijden, gaat het ook om een aanbod na schooltijd. Bijvoorbeeld een sportclinic of een kookles op de woensdagmiddag. Daarin spelen de combinatiefunctionarissen sport en cultuur een centrale rol.

Samenwerking tussen cultuur, sport, onderwijs, welzijn, kinderopvang, jongerenwerk biedt grote kansen voor kinderen en ouders (overzichtelijke dagindeling) maar ook voor professionals (mogelijkheid van combinatiefuncties). Door het groeiend aantal tweeverdieners hebben steeds meer ouders problemen om arbeid en zorg te combineren. Door de ontwikkeling van brede scholen, combinatiefunctionarissen en naschoolse opvang ontstaat een groter aanbod voor naschoolse activiteiten. Dit valt onder ons gemeentelijk Tijdsbeleid, waarbij een aanbod van 7 tot 7 op elkaar wordt afgestemd.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk wordt het “cement van de samenleving” genoemd. Vrijwilligerswerk is net als mantelzorg onmisbaar voor een goed functionerende samenleving en draagt bovendien bij aan de ontwikkeling van talent, competenties en vaardigheden van jongeren. Ook de jongerenwerker heeft een belangrijke rol in het enthousiasmeren van jongeren voor het vrijwilligerswerk.

15 % van de jongeren geeft aan wel eens enige vorm van mantelzorg te verlenen. Zij verlenen met name zorg aan hun (groot)ouders en aan familieleden met beperkingen. In het Wmo-beleid hebben wij ons tot doel gesteld vrijwilligers en mantelzorgers te ondersteunen.

Wij willen dat de jeugd op latere leeftijd tevreden kan terugkijken op hun jeugd in onze gemeente. Wanneer kinderen toch onevenredig worden belast is er een taak voor professionals om de kinderen te ontzien.

De invoering van de maatschappelijke stage geeft jongeren een goede kijk op de diverse instellingen en organisaties in onze gemeente en ook daarbuiten.

Jeugdsoos

De behoefte van groepen dorpsjongeren (12-23 jaar) om een eigen ontmoetingsplek te realiseren heeft vorm gekregen in de vorm van een jeugdsoos. Jongeren worden in staat gesteld om vorm te geven aan een eigen ontmoetingsplek en een eigen wijze van vrijetijdsbesteding. Het is een belangrijke plek waar jongeren elkaar ontmoeten in een eigen sfeer en dicht bij huis. Het biedt de mogelijkheid om actief/passief bezig te zijn en om leeftijdsgenoten te ontmoeten. Een eigen plek in het dorp is belangrijk en voorkomt o.a. het rondhangen op straat. Daarnaast is een jeugdsoos een ontmoetingsplaats om in contact te komen met de jeugd, activiteiten te organiseren of om informatie over te dragen.

Ambities

Thema 4: Vrijetijdsbesteding

Ambitie 10

Een doorgaande ontwikkelingslijn gezondheid, beweging, cultuur en vrije tijd van 0-27 jaar.

Ambitie 11

De gemeente vervult een coördinerende rol.

Ambitie 12

Verdraagzaamheid, acceptatie van de omgeving.

Trends en ontwikkelingen thema 4: Vrijetijdsbesteding

- Toenemende Armoede;
- Afstand tot voorzieningen;
- Onvoldoende uitdaging in ruimte voor kinderen;
- Minder acceptatie in de samenleving voor spelende kinderen/jongeren;
- Rol van sociale media;
- Mediawijsheid van de jongeren;
- Jongeren hebben meer te besteden.

Financiën

Vrijetijdsbesteding				
	Product 2012	Budget 2011	Incident. / Struct.	Opmerking
Sport	127	28.510	Struct.	
Cultuur	132	279.659	Struct.	Cultuureducatie
Maatschap-pelijke stages	126	8.934	Struct..	Makelaarsfunctie bij Andes
Jeugdsozen	140	34.375	Struct.	Subsidie jeugd- en jongerenwerk
Sport- en	137	283.580	Struct.	Dit is het totale budget voor de

Cultuurfonds				Bijzondere bijstand, Sport- en Cultuurfonds is daar een deel van.
Combinatie-functionaris	127	115.000	Incident.	(voor vier jaar)
Tijdbeleid		87.500	Incident.	(voor vier jaar)

3.5 Thema 5: Veiligheid

Onze insteek is dat geen jongere/kind zich onveilig hoeft te voelen in onze gemeente. Jongeren geven aan in een aantal gevallen zich niet veilig te voelen: op slecht verlichte plekken en op plekken waar veel hangjongeren rondhangen. Dit laatste vraagt om meer aandacht. Waar de jeugd zich aan stoort, of aanwijst als een bron van onveiligheid, stemt opvallend genoeg in grote mate overeen met de overlast die inwoners in sommige gevallen zeggen te ervaren door jeugd. Volwassenen storen zich vooral aan rondhangende groepen jongeren, overlast na horecabezoek en vervuiling (rond laten slingeren van rommel). In het reduceren van alle vormen van overlast is er een taak voor zowel de gemeente, de politie als het jongerenwerk.

Kadernota Integrale Veiligheid Borger-Odoorn 2010-2014

Op 14 oktober 2010 heeft de gemeenteraad de Kadernota Integrale Veiligheid Borger-Odoorn 2010-2014 vastgesteld. Daarin heeft de raad het college verzocht om de bevindingen in de kadernota die liggen op het vlak van "Jeugd & Veiligheid" te betrekken bij de te schrijven gemeentelijke nota Jeugdbeleid.

Overlastgevende jeugdgroepen

De verschijningsvormen zijn hangplekken, baldadigheid, vandalisme en onveiligheidsgevoelens van buurtbewoners (senioren). De jeugdgroepen zijn in meerderheid van het type "gewoon rondhangen" en voor de rest hooguit van het type "hinderlijk". Ketenpartners noemen de voor hen bekende groepen aanspreekbaar (open voor gesprek en dus positief beïnvloedbaar). Echter zien ketenpartners een zorgwekkende ontwikkeling van kinderen en jongeren die maatschappelijk steeds meer in de knel komen.

Door de vergrijzing komen er steeds meer ouderen, die ook steeds mondiger en mobieler worden en vanuit de macht van het getal een toenemende claim op het gebruik van de openbare ruimte en de inzet van publieke middelen legt. Als keerzijde van de vergrijzing neemt door de ontgroening het aantal kinderen en jongeren in snel tempo af en vormen ze in maatschappelijk opzicht juist een steeds kleinere groep, die verder fragmenteert door de verschillende leefstijlgroepen die onder jongeren bestaan.

Verder onderkennen ketenpartners dat thuisloosheid onder jongeren toeneemt; het gaat dan om situaties waarin jongeren alleen thuis kunnen/mogen komen om te slapen en dus voor de rest van de tijd wel op 'de straat' zijn aangewezen omdat ze nergens anders terecht kunnen.

Criminele jeugdgroepen

Overlastgevende of criminele jeugdgroepen komen niet voor in de gemeente Borger-Odoorn.

Alcohol en drugs

De verschijningsvormen zijn problematisch druggebruik en daaraan gerelateerde criminaliteit (inbraak, overvallen), agressie van dronken jongeren in de uitgaanssfeer en excessief indrinken

Doelstellingen van de gemeente is om in VDG-verband:

- Het gebruik van alcohol bij jongeren in Drenthe onder de 16 jaar is in 2016 teruggebracht naar het niveau van 1992.
 - o In 1992 had 33% van de twaalfjarige meisjes ooit alcohol gedronken (48% in 2007);
 - o Bij de jongens gaf in 1992 minder dan de helft aan al eens alcohol te hebben gedronken (63% in 2007).
- Het percentage jongeren in Drenthe in de leeftijd van 16 tot 24 jaar dat als zware drinker kan worden aangemerkt is in 2016 teruggebracht.
 - o 14% van de jonge vrouwen (2007) naar 10% (2016)
 - o 38% van de jonge mannen (2007) naar 25% (2016)

Individuele criminele jongeren

De verschijningsvormen zijn schooluitval en frequent betrokken bij normoverschrijdend gedrag. De provinciegrens vormt ten aanzien van de jongeren in de daaraan gelegen dorpen een risico. Omdat sprake is van een min of meer aaneengesloten agglomeratie van Stadskanaal, Musselkanaal, Nieuw-Buinen, de Exloërmonden en Valthermond-Oost is er een druk verkeer van groepen over en weer (waaronder voor onderwijs). Dit zet de informatiepositie van jongerenwerk en andere instanties onder druk omdat deze wel veelal naar gemeente en provincie is ingedeeld. Doordat Borger-Odoorn voor de veendorpen gebruik maakt van de inzet van een leerplichtambtenaar van de gemeente Stadskanaal is het zicht op schooluitval versterkt.

Er bestaat zorg om een aantal individuen die van huis uit minder sturing hebben gehad, waarvan de ouders vatbaar zijn voor heling/een 'handeltje hebben' en/of aan hun lot worden overgelaten. Welzijnswerk en politie werken intensief samen in het onderhouden van contacten met groepen om afglijden (van leden) te voorkomen en meelopers af te scheiden.

Veilig in en om school

Het parkeren van halende en brengende ouders rond basisscholen creëert soms een onoverzichtelijke verkeerssituatie. Maar juist de drukte maakt dat er in de praktijk weinig mis gaat, omdat verkeersdeelnemers er extra oplettend door worden en stapvoets gaan rijden. Diverse basisscholen kennen verkeersouders, die in samenwerking met de gemeente en ketenpartners actief zijn op de verkeersveiligheid rond de school.

12-minners

De verschijningsvormen bestaan uit baldadigheid, kleine criminaliteit, vandalisme en schooluitval. In de gemeente Borger-Odoorn is geen sprake van deze specifieke veiligheidsproblematiek. Ketenpartners hebben er tot nu toe nog steeds aardig grip op. Deze vorm van problematiek ontstaat waar oudere groepen jonge kinderen meedraaien. In de gemeente zijn wel een aantal jeugdgroepen waar naast jongeren ook jongere kinderen meedraaien en dit dus een risico kan vormen. In een aantal gevallen gaat het om jongeren die van hun ouders de zorg voor jongere broertjes of zusjes toegewezen hebben gekregen en deze laatste dus meegenomen worden in ontmoetingsgroepen van jongeren.

Weerbaarheidstraining

Bij weerbaarheidstraining op scholen gaat het om het ontwikkelen van zelfvertrouwen, zelfverzekerdheid en zelfverdediging van kinderen en ze weerbaar maken in deze maatschappij. Zodat school wordt gezien als een veilige locatie waar kinderen graag willen zijn.

Ambities

Thema 5: Veiligheid

Ambitie 13

Het realiseren van een veilige leef- en woonomgeving voor iedereen.

Ambitie 14

Het terugdringen van de onveiligheid veroorzaakt door jongeren **en** ouderen.

In het integraal Veiligheidsplan is een onderscheid gemaakt naar jeugd als dader en slachtoffer. In de informatieve raadsvergadering van 24 maart jl. is een prioritering aangegeven:

Jeugd als dader (prioritering)

Focus van de raad ligt bij:

1. het gebrek aan sturing die jongeren van thuis meekrijgen;
2. voortijdig schooluitval;
3. bonus op problematisch gedrag.

Jeugd als slachtoffer (prioritering)

Focus van de raad ligt bij:

1. bedreiging vanuit middelen (alcohol, drugs, gokken);
2. ingeperkte ruimte voor jongeren;
3. seksueel verkeer.

Trends en ontwikkelingen thema 5: Veiligheid

- Toename groep ouderen, wat invloed heeft op de leefruimte en leefstijl van jongeren;
- Te hoge verwachtingen van ouders;
- Toename aantal tweeverdieners;
- Onvoldoende weerbaarheid jongeren (bijvoorbeeld omtrent sociale media);
- Wie is thuis de baas: ouders of de kinderen?

Financiën

Veiligheid				
	Product 2012	Budget 2011	Incident. / Struct.	Opmerking
Weerbaarheids-training	140	80.000	Incident.	(voor één jaar)
Veiligheidsplan	110	4.500	Struct.	

Communicatie met de jeugd

Het verbeteren van het contact met de jeugd en het vergroten van de zichtbaarheid van de gemeente zijn speerpunten voor de komende jaren. Die kansen om de jeugd te bereiken willen wij op verschillende manieren benutten. Dat vraagt in eerste instantie een betrokken houding van ons als gemeente. Wij willen meerdere manieren aangrijpen om in contact te komen met de jeugd en te weten komen wat er bij hen leeft. Bovendien willen wij jongeren de mogelijkheid geven om van hun betrokkenheid blijk te geven, door naar ze te luisteren en belangstelling voor jongeren te tonen. Hiervoor staan ons verschillende middelen ter beschikking. In het dagelijks contact met de jeugd is het de belangrijkste rol weggelegd voor het jongerenwerk. Wij vinden het belangrijk dat wij niet alleen met de jongerenwerker van Andes contact hebben, maar ook met verenigingen, scholen, kerken en dorpen. Dit om ons op de hoogte te stellen van waar de jeugd zich mee bezig houdt. De jongerenwerker van Andes is actief via de sociale media om in contact te komen met de jongeren. Het contact met jongeren is belangrijk, maar bovenal is het belangrijk dat de jeugd weet dat de gemeente wat met hun mening doet. De stappen die we ondernemen naar aanleiding van signalen die we krijgen van de jeugd, bijvoorbeeld de maatregelen om de sociale veiligheid te vergroten, moeten we daarom voldoende aandacht geven.

Nota externe communicatie 2010-2014 "Communiceren doen we samen"

De raad heeft het in het verleden aangegeven communicatie met jeugd belangrijk te vinden. Deze 'groep' is niet als aparte doelgroep beschreven in de communicatienota. De jeugd maakt onderdeel uit van onze doelgroep 'inwoners'. Zij vraag vaak wel om een andere benadering en aanpak op het gebied van specifieke onderwerpen die voor hen belangrijk zijn.

Bijeenkomsten jongeren jeugdsozen

In de voorbereiding van deze kadernota jeugdbeleid zijn meerdere bijeenkomsten gehouden in de jeugdsozen om met de jongeren zelf in contact te komen. Eén van de onderwerpen was de communicatie tussen de gemeente en de jeugd. Op welke manier kan de gemeente, in de huidige tijd van sociale media, het beste communiceren met de jongeren? Moeten wij als gemeente, om de jongeren te bereiken, alleen maar actief zijn via de sociale media? De jongeren gaven zelf aan dat de behoefte om alleen via sociale media contact te leggen niet nodig is. Een voorbeeld van direct contact met de jongere is om tijdens schoolpauzes bij de supermarkt te gaan staan om informatie te brengen of te halen bij de jongeren.

Jeugdparticipatie

Jaarlijks worden de leerlingen van de groepen acht van het basisonderwijs en de derdeklassers van het Esdal College uitgenodigd voor de Jeugdparticipatie. Tijdens deze ochtenden maken de kinderen en jongeren kennis met de gemeente en een ochtend wordt afgesloten met een jeugddebat. Op deze manier krijgen wij als gemeente veel input van de leerlingen in het basis- en het voortgezet onderwijs.

Sociale Media

Op het gebied van jeugdbeleid wordt onderzoek verricht naar de mogelijkheden van sociale media om met de jongeren te communiceren. Onze jongerenwerker is in contact met de jeugd via sociale media en in hoeverre kan de gemeente voor deze doelgroep hier op aansluiten.

Ambities

Communicatie

Ambitie 15

Jeugdparticipatie, de jongerenwerker en sociale media op elkaar afstemmen in de communicatie richting jongeren (daarbij een onderscheid in de groepen 12- en 12+).
--

Conclusie

Het overgrote deel van de kinderen en jongeren heeft het prima naar zijn of haar zin in de gemeente Borger-Odoorn. De kinderen groeien op tot evenwichtige, gezonde en zelfstandige jongvolwassenen die midden in het leven staan, goed zijn voorbereid op de toekomst en een optimale bijdrage kunnen leveren in de maatschappij. Om te zorgen dat dit overgrote deel van de jeugd zich goed blijft ontwikkelen is het belangrijk om daar blijvend aandacht aan te schenken. Voor een klein deel van onze jongeren is de ambitie opgroeien tot evenwichtige, gezonde en zelfstandige jongvolwassenen niet vanzelfsprekend. In deze gevallen moeten we als gemeenten vroegtijdig signaleren en doorverwijzen naar onze partners.

De jeugd en het jeugdbeleid zitten vol dynamiek en is onderhevig aan landelijke en lokale ontwikkelingen. Een nota met een uitvoeringsplan voor de komende vier jaar doet geen recht aan dit dynamisch beleidsterrein. Daarom is gekozen om een kadernota door de gemeenteraad te laten vaststellen en ieder jaar een uitvoeringsplan te schrijven. Op deze manier liggen de ambities van de gemeente Borger-Odoorn voor de komende jaren vast en kunnen we jaarlijks het beleid aanpassen aan de nieuwste ontwikkelingen.

Voor jeugdbeleid hebben wij als gemeente voor een groot gedeelte te maken met incidentele en/of impuls gelden. Daarnaast moet de gemeente op taken bezuinigen om de lagere inkomsten vanuit de rijksoverheid op te kunnen vangen. Dit betekent dat er niet of nauwelijks financiële ruimte is voor nieuw beleid. Dit heeft consequenties als de incidentele regelingen zijn afgerond. Daarom is gekozen voor een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Daarin kunnen we niet alleen op de dynamiek van trends en nieuwe beleidsontwikkelingen inspelen, maar eveneens de financiële mogelijkheden aangeven.

Het jeugdbeleid kent zeer veel beleidsterreinen. Dat gaat van het eerste contact in het consultatiebureau tot aan de Wet Investing Jongeren en alles wat daar tussenin zit. Daarom is gekozen om vijf thema's te hanteren, waaronder de verschillende beleidsterreinen vallen en de gehele lading van jeugdbeleid dekt. De vijf thema's zijn:

1. Educatie, opvang en werk;
2. Ontwikkelen, opvoeden en beschermen;
3. Gezondheid van de jeugd;
4. Vrijtijdsbesteding;
5. Veiligheid.

Bij thema Educatie, Opvang en werk loopt de doorgaande lijn als een rode draad door de beleidsterreinen. Van kinderopvang, peuterspeelzaal, onderwijs, voortijdig schoolverlaters e.d. kunnen problemen voorkomen worden door een goede overdracht. Een keten van schakels die stevig met elkaar verbonden is.

Bij thema Ontwikkelen, opvoeden en beschermen gaat het voornamelijk om een goede afstemming tussen de verschillende partijen. Concreet is dat terug te vinden in het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarin werken de verschillende partners samen met een gezamenlijk doel om kinderen, jongeren en ouders te ondersteunen. Coördinatie ligt bij de gemeente.

Bij thema Gezondheid van de jeugd ligt het accent voornamelijk op preventie. Hoe kunnen we als gemeente er voor zorgen dat onze jeugd gezond en verantwoord eet en beweegt. Dit mogelijk te maken door zonder de verantwoordelijkheid van de ouders aan te tasten.

Bij het thema Vrijtijdsbesteding worden verbindingen gelegd met de verschillende beleidsonderwerpen. De Brede School is een voorbeeld van een verzameling van beleidsterreinen die elkaar versterken. Maar vrije tijd betekent ook spelen in je eigen buurt, waarbij de eigen omgeving moet uitdagen tot bewegen. Dit betekent dat we als gemeente daar rekening mee moeten houden in

de ruimtelijke ordening, maar nog belangrijker is de acceptatie van de omgeving dat kinderen daar kunnen spelen.

Thema Veiligheid geeft aan dat een veilige leef- en woonomgeving gerealiseerd kan worden door het terugdringen van de onveiligheid door jongeren maar ook zeker door ouderen. Bij veiligheid is een verdeling te maken naar jeugd als dader en jeugd als slachtoffer. Dit betekent dat het beleid eveneens op twee manieren moet worden ingevuld.

Aan deze vijf thema's zijn ambities gekoppeld. Deze zijn opgesteld met onze partners (o.a. Politie, Bibliotheek, Peuterspeelzaalwerk, Onderwijs, GGD, Icare, Verslavingszorg etc.), de jongeren zelf en de gemeenteraad. Uit de verschillende bijeenkomsten bleek veel overeenstemming te zijn over de ambities van de gemeente voor het jeugdbeleid. In iedere bijeenkomst werden de ambities aangescherpt of juist verruimd, maar onder de betrokken partijen bestond consensus over de formulering.

Met deze kadernota willen wij dat de jeugd op latere leeftijd tevreden kan terugkijken op hun jeugd in onze gemeente.